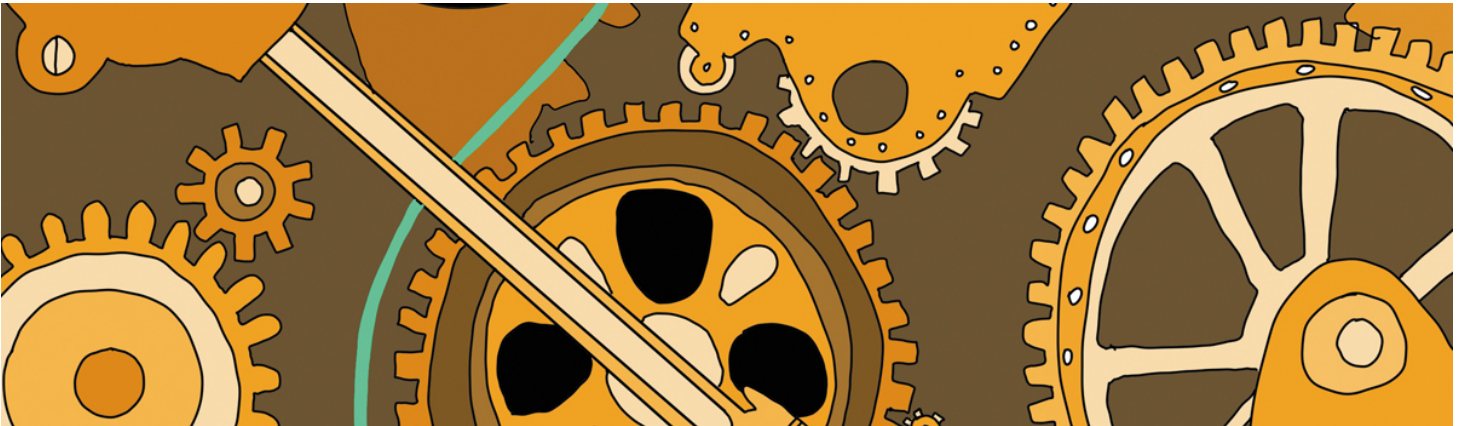

Hannah Arendt: de menselijke conditie

De menselijke conditie is het tweede hoofdwerk van Hannah Arendt en behelst de vraag naar de menselijke waardigheid. Alleen: wat houdt dat in? Zij gebruikt de begrippen pluraliteit en nataliteit om hier een antwoord op te geven en gaat in op de rol van onder meer vergeving, liefde en werk op de menselijke conditie. Arendt biedt waardevolle handvatten om op een alternatieve manier na te denken over de vraag wat menselijke waardigheid is en hoe deze in onze tijd vorm kan en moet krijgen.

'De menselijke conditie' is een van de belangrijkste werken van de Duits-Amerikaanse filosofe Hannah Arendt (1906-1975) en is het leidende boek in deze cursus. Vanuit haar onderzoek naar de oorsprong van totalitaire systemen, dat uitmondde in het boek 'Totalitarisme', constateerde ze dat het *doen* naar de achtergrond is gedrongen. 'De menselijke conditie' (ook vertaald als 'Vita Activa'), behelst een nader onderzoek naar wat mensen doen: wat houdt arbeiden, werken en handelen in?

Zij constateert hierin dat áls er al gekeken wordt naar wat mensen doen, dit vooral de mens als een economisch wezen betreft. Op dat vlak ziet Arendt een probleem. Natuurlijk is de economie van grote invloed op ons bestaan, maar wanneer mensen zichzelf daartoe reduceren staat voor Arendt de menselijke waardigheid op het spel. Om de menselijke waardigheid nader te duiden, introduceert ze de begrippen pluraliteit en nataliteit, kernbegrippen in haar werk. Ook gaat ze in op de rol van onder meer vergeving, liefde en werk in relatie tot de menselijke conditie.

Programma

Tijdens de cursus gaat het niet alleen over Arendts werk zelf. We betrekken het gedachtegoed zoals hierin uiteengezet ook op de huidige tijd. Wat bepaalt vandaag de dag de menselijke conditie? Niet alleen de economie, zoals in Arendts tijd, maar bijvoorbeeld ook artificiële intelligentie. De context ten opzichte van Arendts tijd is veranderd, maar de vraag naar menselijke waardigheid blijft actueel. Wat is de plaats van mensen in de wereld en de natuur? Welke menselijke waarden zullen we een plaats moeten laten behouden in onze steeds sneller veranderende conditie van bestaan? Arendt maakt

duidelijk dat waardigheid niet bij mensen hoort als strepen bij een tijger, het is iets dat steeds opnieuw door menselijke inspanning moet worden vormgegeven.

Onderwerpen die aan de orde komen:

Onderwerpen:

- Wat is de plaats van mensen in de wereld en de natuur?
- Welke gevaren zijn er in de economie, maar bijvoorbeeld ook artificiële intelligentie?
- Vergeven en verantwoordelijkheid
- Liefde en solidariteit
- Pluraliteit en nataliteit
- Welke menselijke waarden zullen we een plaats moeten laten behouden in onze steeds sneller veranderende conditie van bestaan?

Afbeelding: Dagmar illustraties

Cursusnummer	x25ZN-1G02
Docent	<i>Petra Bolhuis</i> Drs. Petra Bolhuis studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO Noord-Nederland werkzaam. De mens en het menselijk gedrag in de samenleving staan centraal in de cursussen van Petra Bolhuis
Vakgebied	Filosofie
Seizoen	2025-najaar
Dag	Woensdag
Inschrijven voor	wo 24 sep. 2025
Tijd	13.00-15.15
Cursusdata	24-sep., 01-okt., 08-okt., 15-okt., 29-okt., 05-nov., 12-nov., 19-nov., 26-nov., 03-dec., 10-dec.
Prijs	€ 285,-
Aantal colleges	10

Werkvorm Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie

Hannah Arendt, *de menselijke conditie*. In principe is elke uitgave is geschikt. De docente gebruikt de uitgave van Boom, Amsterdam, ISBN 9789085066781. (zelf aanschaffen)

Cursusmateriaal PowerPoints en overig achtergrondinformatie staan op de website van de docent, <https://www.maieutiek.nl/aanbod/cursusmateriaal/>

Opmerkingen Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan (op hetzelfde tijdstip) ook online worden gevolgd.